

Τετάρτη, 20 Ιανουάριος 2016

Γέρων Θεόκλητος Διονυσιάτης (+2006), ο λόγιος Αγιορείτης του 20ού αιώνα.

Γράφει ο Μοναχός Ιωσήφ Διονυσιάτης

Το γέννημα της περιφήμου Ναυπάκτου, αλλά και το βλάστημα και θρέμμα της Ιεράς Μονής Διονυσίου, και το καύχημα ολοκλήρου του αγιορειτικού κόσμου.

Νέος 25 περίπου ετών, απόφοιτος ανωτάτων σπουδών, αφού προηγουμένως σύμφωνα με τους νόμους επιτέλεσε την στρατιωτική του θητεία, υπακούοντας στην φωνή της πατρίδος επιτάσσεται ξανά κατά τον φοβερό εκείνο πόλεμο του 40, όπου και με ανδρείο πατριωτικό φρόνημα προχωρά στην πρώτη γραμμή.

Μέχρι τότε δεν είχε την κλήσιν προς τον Μοναχισμό.

Όμως ο Πανάγαθος, όπου τον επέλεξε εκ κοιλίας μητρός, αφού με θαυματουργικόν τρόπον διέσωσεν την ζωήν συγχρόνως του χάρισε τόσο την κλήσιν, όσον και την πρόσκλησιν ν' αφιερωθεί στον Θεόν. Υπόσχεται λοιπόν την τελείαν αποταγή.

Με την κατάληψη της τάλαιπώρου πατρίδος μας από τα σιδερόφρακτα στρατεύματα του Χίτλερ, διαλύεται εξ ανάγκης ο τακτικός στρατός μας.

Έτσι λοιπόν εν μέσω ακόμα του φοβερού πολέμου, δρομαίος ο νέος ως διψώσα έλαφος τρέχει στο Περιβόλι της Θεοτόκου.

Δεν άργησε να πληροφορηθεί, ότι τόπος της μετανοίας του είναι η ευαγής Ιερά Μονή Διονυσίου και Γέροντάς του ο λόγιος και φημισμένος ηγούμενος Γαβριήλ.

Ο διακριτικός και σοφός εκείνος Γέροντας, δεν άργησεν να εννοήσει ότι ο νέος δόκιμος Θεόδωρος, θ' αποτελέσει σκεύος εκλογής, φως της Μονής, αλλά και ολοκλήρου του Αγίου Όρους και της Εκκλησίας εν γένει.

Γι' αυτό και πολύ γρήγορα σε ηλικία 27 ετών (1943) τον έκειρε μεγαλόσχημο Μοναχόν.

Ως υποτακτικός διέπρεψε. Υπηρέτησε στο μαγειρείο, στην τράπεζα, το αρχονταρίκι, στο αντιπροσωπείο της Μονής ως κονακτζής, στο μετόχι «Μονοξυλίτης» κ.λπ.

Όμως δεν άργησε να αποκαλυφθεί και το συγγραφικό του τάλαντο.

Στην προκειμένη περίπτωση, βρήκε δίπλα του τον λόγιο διακριτικό γέροντά του Γαβριήλ, ο οποίος τον υποβοήθησε να καλλιεργήσει το δοθέν τάλαντο.

Κατ' αρχήν ύστερα από μια σκληρή δοκιμασία στα κατώτερα διακονήματα, με απόφαση της Ι. Συνάξεως τον προχειρίζει προϊστάμενον, αργότερα δε και αντιπρόσωπο της Μονής παρά τη Ιερά Κοινότητα.

Δυστυχώς ο επώδυνος εκείνος πόλεμος του 40 αποφέροντας γενική παρακμή της πατρίδος δεν άφησε ανεπηρέαστο και το Άγιον Όρος.

Αρκεί μόνον να αναφέρουμε ότι εννέα από τις είκοσι Μονές ακολουθούσαν ιδιόρρυθμο σύστημα, δείγμα σοβαρής παρακμής οργανωμένου μοναχισμού, παρόλο ότι και σ' αυτά τα ιδιόρρυθμα διέπρεψε μεμονωμένα πλήθος μοναχών.

Πλαστά αλλά και πραγματικά σκάνδαλα κυκλοφορούσαν ανά το πανελλήνιον, εις βαθμόν όπου ο ιερός ημών τόπος παρεξηγήθηκε από πολλούς και μάλιστα από την ανωτέρα τάξιν.

Με την παρότρυνση τότε του σοφού Γέροντος Γαβριήλ προβαίνει ο Μον. Θεόκλητος στην συγγραφή του πρώτου αξιόλογου έργου του, δηλαδή του βιβλίου «Μεταξύ ουρανού και γης».

Το βιβλίο αυτό, με τόσο γλαφυρό και λογοτεχνικό ύφος, παρουσιάζει το κάλλος του αγιορειτικού μοναχισμού, σε βαθμό ώστε δεν άργησε να φθάσει και στις ανώτερες πολιτιστικές αρχές.

Αποτέλεσμα ήταν να βραβευθεί από την Ακαδημία Αθηνών. Έτσι λοιπόν, γίνεται ο νεαρός λόγιος αιτία προβολής αλλά και θετικών σχολίων του Αγιωνύμου Όρους και κατ' επέκτασιν του μοναχισμού.

Το βιβλίο όμως αυτό ήταν και η καλή απαρχή. Έκτοτε ο αείμνηστος λόγιος αυτός Μοναχός προέβη σε πλήθος αξιόλογων έργων, αλλά και άρθρων σ' όλα σχεδόν τα χριστιανικά έντυπα, αλλά και σε πολλές προφορικές διαλέξεις, κατόπιν προσκλήσεως υπό πολλών επισήμων.

Κατά το έτος 1963 εωρτάσθη πανηγυρικά η χιλιετηρίς του Αγίου Όρους. Μετά τις εορταστικές εκδηλώσεις, ο π. Θεόκλητος προσεκλήθη επισήμως, τόσο από το παλάτι, όσο και από το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Την εποχήν εκείνη ετύχχανε η ταπεινότης μου να φοιτά εν Αθήναις.

Δεν θα ξεχάσω τις γλαφυρές διαλέξεις του στην Ακαδημία Αθηνών, στο Πανεπιστήμιο, στην Αποστολική Διακονία και αλλού, οι οποίες ήσαν κατάμεστες κόσμου.

Στο Πανεπιστήμιο προσεκλήθη από τον αείμνηστο καθηγητή Τωμαδάκη να ομιλήσει για τον Γρηγόριο τον Παλαμά.

Στην Αποστολική Διακονίαν υπό των καθηγητών της Θεολογίας Αθηνών, οι οποίοι και προς τιμήν τους εκάθοντο στα έδρανον ωςάν μαθηταί, να παρακολουθήσουν ένα καλόγηρο.

Εις τα πλαίσια των δραστηριοτήτων του, η αξιολογότερη προσφορά του αειμνήστου Γέροντος ήταν στην Ιεράν Κοινότητα όπου επί σειράν ετών διηκόνησεν ως αντιπρόσωπος και Πρωτεπιστάτης.

Η περίοδος 1965-1973 ήταν για το Αγίον Όρος αλλά και ολόκληρον την Ορθοδοξίαν μία περίοδος φοβερής δοκιμασίας.

Αυτήν την περίοδο Πατριάρχης ετύχχανε ο αείμνηστος Αθηναγόρας. Δεν είμαι σε θέση να κρίνω αν εννοούσε αυτά που έλεγε ή αν ήταν ένας μεγάλος διπλωμάτης. Αλλά και **η διπλωματία στον χώρο της Εκκλησίας δεν έχει θέση και προ πάντων επί δογματικού επιπέδου.**

Κατ' αρχήν προέβη κατά το 1964 εις την περιβόητον εκείνην "**άρσιν των αναθεμάτων του σχίσματος**", πράγμα απαράδεκτον αφού πρώτα δεν ήρθησαν οι λόγοι του σχίσματος μεταξύ Ορθοδόξου και δυτικής Εκκλησίας. Δεν έφτανε αυτό, κατεσκανδάλισε τους πιστούς και μάλιστα τους ευαίσθητους Αγιορείτες με δηλώσεις τελείως ανορθόδοξες όπως π.χ. **«ένωσις άνευ όρων και ορίων»**, **«κάτω τα δόγματα»**, **«το δόγμα εναντιώνεται στην αγάπη»** κ.λ.π.

Ανάστατοι οι Αγιορείται προέβησαν οι πλείστοι εις την αποκοπήν του μνημοσύνου του Πατριάρχου. Αρκετοί και μάλιστα ευλαβείς μοναχοί αλλά απλοϊκοί, παρεσύρθησαν στον ζηλωτισμό, ο οποίος έκτοτε και μέχρι σήμερα διατηρείται στην Ι. Μ. Εσφιγμένον.

Πολλές διαμαρτυρίες έγιναν και από τον Ελλαδικόν χώρο, και μεμονωμένα από το Άγιον Όρος. Όμως η επίσημη εκπροσώπησις του Ιερού τόπου είναι η Ιερά Κοινότης. Την εποχήν όμως εκείνην σχεδόν όλοι οι αντιπρόσωποι ήσαν ολιγογράμματοι. Όμως η θεία πρόνοια οικονόμησε να σταλεί αντιπρόσωπος από την Ιερά Μονή Διονυσίου ο Μοναχός Θεόκλητος.

Εκείνη την εποχή Ιερά Κοινότης και Θεόκλητος εταυτίζοντο.

Ευαίσθητος όπως ήταν σε θέματα πίστεως, με δική του πρωτοβουλία η Ιερά Κοινότης με δηλώσεις και επιστολές που συνέτασεν ο ίδιος ο π. Θεόκλητος ανέλαβε την πρωτοβουλία του αγώνος· ένα μὲν να διαμαρτύρεται αλλά και να ελέγχει κάθε είδους παρεκτροπών, άλλο δε να διαφωτίζει τους ευλαβείς απλοϊκούς Αγιορείτες, ότι η Εκκλησία δεν χάθηκε όπως ασυστόλως εξεστόμιζαν πολλοί «ζηλωταί», όπου και προέβαλλαν πρόβλημα συνειδήσεως παραμονής εις την Εκκλησίαν. Ωσάν δε διέξοδον την προσκόλληση σε μία από τις πολλές ζηλωτικές παρατάξεις. Άλλο πρόσωπα, άλλο Εκκλησία ως θεσμός.

Στον αγώνα αυτό πρωτοστάτης υπήρξεν ο αείμνηστος π. Θεόκλητος. Και όντως ο Πατριάρχης Αθιναγόρας απήλθε.

Διαδέχεται ο ταπεινός Δημήτριος τον θρόνο. Κατευνάζει τους ευσεβείς· λείψανα όμως του ζηλωτισμού παραμένουν μέχρι σήμερα. Εύχομαι οι σημερινοί να προσέξουν αλλά και διορθώσουν τα λάθη των παλαιότερων προς αποκατάστασιν της εσωτερικής ενότητας.

Αλλά σαν να μην έφθαναν τα δικά μας έρχεται τώρα η Ρωσική Εκκλησία με τη σειρά της και εξαγγέλλει κάτι το φοβερό· αποφασίζει την μετάδοση των Θείων Μυστηρίων στους παπικούς κατά το έτος 1970.

Το γεγονός αυτό συνεκλόνησεν ολόκληρο το Άγιον Όρος και μάλιστα έντονο τυγχάνει στο Όρος και το ρωσικό στοιχείο. Την Μονήν του «Ρωσικού» (Αγίου Παντελεήμονος) συχνά πυκνά επισκέπτονται Ρώσσοι αρχιερείς και κληρικοί. Εν συνεχεία περιοδεύουν σ' ολόκληρο το Άγιον Όρος. Πώς θα έχουμε κοινωνία μαζί τους; Τόσον ο π. Θεόκλητος, όσον και ο αείμνηστος Γέροντάς του, άλλη μεγάλη προσωπικότης του Αγίου Όρους αντέδρασαν αστραπιαία, γραππώς και προφορικώς, αλλά και η ίδια η Ιερά Κοινότης διεμαρτυρήθη με την προτροπή του Διονυσιάτη Θεοκλήτου.

Μάλιστα σε μίαν επίσημον επίσκεψιν μετά την εν λόγω απόφαση του τότε Πατριάρχου Ποιμένος, ο αείμνηστος Θεόκλητος, ετόλμησε στην επίσημο προσφώνηση να ψέξει την εν λόγω αντι-Ορθόδοξον ενέργεια.

Ενθυμούμαι ακόμα παρεπιμπτόντως και τον αείμνηστο Γέροντά μου Π. Χαράλαμπον, ηγούμενον τότε της Ιεράς Μονής Διονυσίου, σε μίαν επίσκεψη ρώσων ιεραρχών στην Μονή μας, με όλη του την απλότητα ετόλμησε και τους υπέβαλε σε πραγματική ψυχρολουσία, ψέγοντας αυτήν την πράξη.

Πιστεύω ότι στην μετ' ου πολύ ανάκληση της εν λόγω αποφάσεως συνετέλεσε κατά κύριον λόγο το Άγιον Όρος, και μάλιστα η Ιερά Κοινότης με πρωτοβουλία του αειμνήστου Θεοκλήτου.

Κατά την περίοδο 89-90, Πρωτεπιστάτης Αγίου Όρους διετέλεσεν ο π. Θεόκλητος. Εκείνο το διάστημα μία ομάδα «ζηλωτών μοναχών» εκμεταλλεζόμενη την λειψανδρία της Ι. Μ. Δοχειαρίου, ηθέλησε κατά το πρότυπο της Εσφιγμένου να καταλάβει την Μονή.

Εγκατεβίωσαν εντός, δήθεν ως διακονητές αλλά με αρχιτεκτονικόν σχέδιον· τόσον οι Δοχειαρίτες (μερικοί γέροι), όσο και οι ιεροκοινοτικοί... "αγρόν ηγόρασαν". Όμως δεν διέλαθε της προσοχής του πανέξυπνου Πρωτεπιστάτου. Συγκαλεί αμέσως Σύναξιν και αποστέλλει αντιπροσωπείαν εις την Μονή. Εκ των υστέρων απεδείχθη ότι στην τρίχαν (που λένε) γλύτωσε η Μονή το να πέσει στα χέρια των ζηλωτών. Καθώς ομολογούν οι τότε αντιπρόσωποι το επίτευγμα αυτό ανήκει εξ ολοκλήρου στον τότε Πρωτεπιστάτη, Θεόκλητο Διονυσιάτη.

Αλλά είμαι υπόχρεος να θίξω και μίαν άλλην σοβαρήν πτυχήν της προσφοράς του αειμνήστου. Όταν ο π. Θεόκλητος ανέλαβε αντιπρόσωπος τα εννέα από τα είκοσι Μοναστήρια ήσαν ιδιόρρυθμα.

Δεν γνωρίζω πόσο πόνεσε και προσευχήθηκε ώστε να αναλάβει την τόλμη της επανδρώσεως αλλά και κοινοβιοποιήσεως των ιδιορρυθμών.

Αποκορύφωμα ήταν ότι επί πρωτεπιστασίας του (1984-5), όπου αντιπρόσωπος ετύγχανε τότε η ταπεινότης μου, εξαγγέλλει πρώτον σ' εμένα το λίαν παράδοξο και τολμηρό: Θα καλέσω εξ αρχία για το Βατοπαίδι. Διστακτικός εγώ του απαντώ: «Γέροντα, εκεί μέσα είναι "σφηκοφωλιά", πού να μπούμε πάνω τους»; Κι εκείνος με πεποίθηση στην Παναγία μας: «Επειδή το θέλει, η Παναγία μας θα συνεργήσει». Πράγματι, μόνον ένα τεράστιον θαύμα μπορεί να χαρακτηριστεί πώς η ισχυρή αλλά παρακμασμένη Μονή Βατοπαιδίου μετετράπη σε πρωτότυπο κοινοβιακή Μονή. Και το έργον αυτό ανθρωπίνως κατά πρώτον λόγον ανήκει στον Μοναχό Θεόκλητο.

Αυτά και πολλά άλλα ήσαν τα επιτεύγματα του αιμνήστου Γέροντος. Θα πείτε και ποιο ήταν το όπλο του. Όπλο του ήταν η πίστις αλλά και η πραγματική αφοσίωσις του στην Κυρία μας Θεοτόκον, την οποίαν όλα του τα χρόνια αισθανόταν Μανούλλα του και κυριολεκτικά την λάτρευε.

Όπλο του Θεοκλήτου ήταν ακόμα η νοερά και αδιάλειπτος προσευχή την οποίαν καλλιεργούσε σ' όλα του τα χρόνια. Μάλιστα, έγραψε και ειδικό βιβλίο περί νοεράς προσευχής.

Στα πλαίσια της προσφοράς του είναι και το σπουδαίο συγγραφικό έργο του. Αριθμούνται άνω των 70 περισπουδάστων συγγραμμάτων εκτός επιστολών, άρθρων, διαλέξεων κλπ.

Μνημονεύω μόνο μερικά όπως το «Μεταξύ ουρανού και γης», «Γρηγόριος Παλαμάς», «Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης», «Μαρία Μητέρα του Θεού», «Η αίρεσις των νεορθοδόξων», «Αθανάσιος ο Ιβηρίτης» κ.λ.π.

Επειδή όμως ο χώρος της ιστοσελίδας διαμαρτύρεται, περαιώνω (χωρίς να κλείσει μ' αυτό το κεφάλαιο Θεόκλητος Διονυσιάτης), αφού κάμω μνείαν και του γεροντικού αλλά οσιακού τέλους του Γέροντος. Με τ' ανωτέρω δεν προτίθεμαι να τον αγιοποιήσω ούτε να τον θεωρήσω αμέτοχον από ανθρώπινα σφάλματα· τουναντίον επειδή έζησα αρκετά μαζί του, του σημειώνω πολλά ανθρώπινα λάθη. Όμως και πάλι η δόξα του Θεοκλήτου ήταν ότι εύκολα ανεγνώριζε και ανακαλούσε τα σφάλματά του.

Έζησε τα τελευταία του χρόνια εφησυχάζων εις το κάθισμα των Αγίων Αποστόλων, ακριβώς έξω και απέναντι της Μονής Διονυσίου. Ασχολείτο κυρίως με την προσευχή, την ανάγνωση και την συγγραφή.

Η τροφή του πάντα και σ' όλα τα χρόνια λιτή και πολλάκις άγευστη.

Πέρασε στα τελευταία του δοκιμασίες με την υγεία του. Βγήκε έξω για νοσηλεία, αλλά ο νόμος της φθοράς είναι ικανός για όλους. Επιστρέφει και μένει οριστικά εντός της Μονής και ζει υποδειγματικά οσιακόν βίον.

Την δε 7ην Ιανουαρίου 2006, κατά την αγρυπνία του προστάτου της Μονής Ιωάννου του Βαππιστού και κατά την χαρμόσυνον ώραν όπου εψάλλετο ο πολυέλεος του Προδρόμου, παρέδωκεν ο αιμνήστος Γέροντας εις χείρας Θεού την οσία ψυχήν του.

Αιωνία αυτού η μνήμη.

<http://www.romfea.gr/prosopa/6008-ger-theoklitos-dionusiatis-o-logios-agioreitis-tou-20ou-aiona>